

Inhoudstafel

Johan Lust, <i>De dood van Ezechiël's vrouw</i> <i>Ezechiël 24,15-24</i>	33-41
Luce Devisscher, <i>Judas, apostel van Jezus</i>	42-55
Bijbel en bezinning: <i>Psalm 131</i>	56-57
Uit de wereld van de Bijbel	58-61
Boekbesprekingen	62-64

Ezra – Bijbels tijdschrift – 43

Driemaandelijks tijdschrift van de Vlaamse Bijbelstichting
ISSN 2031-2237
voorzetting van *VBS-Informatie*
jaargang 50 (2019) nummer 3

ezra

BIBELS TIJDSCHRIFT

43

Siklag en koning David

‘Archeologen ontdekken mogelijk Bijbelse schuilplaats van koning David’ – aldus de titel van een nieuwsbericht op VRT NWS van 8 juli 2019, overgenomen door Kerknet nieuws op 13 juli. Met de regelmaat van een klok worden dergelijke berichten de wereld ingestuurd. Stelselmatig worden daarbij verschillende zaken, al dan niet doelbewust, door elkaar gehaald.

(1) De resultaten van de archeologische expeditie spreken voor zich. In dit geval hebben Australische en Israëliëse archeologen een site blootgelegd in Khirbet al-Rai, nabij de huidige stad Kirjat Gat in het zuiden van Israël. Er werden overblijfselen van gebouwen en artefacten gevonden die kunnen worden gerelateerd aan een Filistijnse nederzetting uit de 12de en 11de eeuw v.Chr. De archeologen troffen er ook relictten aan die dateren uit de 10de eeuw v.Chr. Een deel van de 10de-eeuwse gebouwen werd door een brand vernield. Tegen de beschrijvende resultaten van de archeologische expeditie valt weinig in te brengen.

(2) De archeologen menen de site te kunnen identificeren met de stad Siklag. In het Oude Testament speelt deze stad een belangrijke rol. Ofschoon de stad, volgens de Bijbel, oorspronkelijk deel uitmaakte van het grondgebied van de Israëliëten, kwam ze ten tijde van de regeerperiode van Saul, Israëls eerste koning, onder Filistijnse heerschappij. Toen David op de vlucht was voor zijn rivaal, koning Saul, kreeg hij Siklag van Akis, de Filistijnse koning van Gat, zo vertelt het bijbelverhaal in 1 Samuël 27,1-7. Akis ging er immers van uit dat David een overloper van de Israëliëten was. Wanneer David na deelname aan een militair defilé in een andere Filistijnse stad terugkeert naar Siklag, treft hij de stad platgebrand aan (1 S 30,3). De archeologische vondsten – een Filistijnse nederzetting uit de 12de-11de eeuw, en een latere laag die door een brand werd verwoest – lijken overeen te komen met elementen uit het bijbelse verhaal over Davids verblijf in Siklag.

(3) Met de identificatie van de archeologische site in Khirbet al-Rai als het bijbelse Siklag begeeft men zich evenwel op glad ijs. Immers, Khirbet al-Rai is niet de eerste archeologische site die men als het bijbelse Siklag heeft geïdentificeerd. In het verleden meende men het bijbelse Siklag ook al in Tell el-Khuweilfeh, 15 kilometer ten noordoosten van Beër Sjeva, of in Tell esj-Sjari‘a, halverwege tussen Beër Sjeva en Gaza, te hebben gevonden. Dit is trouwens het geval met veel plaatsnamen die men in de Bijbel tegenkomt.

(4) Zelfs indien Khirbet al-Rai met het bijbelse Siklag geïdentificeerd zou kunnen worden, dan nog is een dergelijke berichtgeving, als ware daarmee mogelijk de ‘Bijbelse

schuilplaats van koning David’ ontdekt, uiterst tendentiekus. Bewust of onbewust willen mensen die dergelijke berichten de wereld insturen de historiciteit van de bijbelse verhalen – en in dit geval de historiciteit van koning David – staven met archeologische opgravingen die *in se* niets over koning David aan het licht hebben gebracht. Daarenboven heeft de kritische bijbelwetenschap gedurende de voorbije eeuwen onophoudelijk benadrukt dat bijbelteksten narratieve theologische teksten zijn, waarvan de historische betrouwbaarheid met een dikke korrel zout moet worden genomen. Meer in het bijzonder is er nog steeds geen enkel hard bewijs dat de koning David waarover de Bijbel verhaalt een historisch personage is. Buiten de Bijbel – en die is in eerste instantie verkondigende literatuur – is er geen enkele tekst en geen enkel archeologisch relict dat het bestaan van koning David onomstotelijk bewijst. En zelfs als David een historisch personage zou zijn geweest, dan nog is alles wat over hem in de Bijbel wordt verhaald niet noodzakelijk historisch betrouwbaar. Ook de opgravingen van Khirbet al-Rai kunnen de historiciteit van koning David – die volgens de gereconstrueerde bijbelse chronologie tussen 1010 en 970 over Israël zou hebben geregeerd – niet bevestigen, ook al laten bepaalde elementen uit het bijbelverhaal over koning David zich ogenschijnlijk inpassen in de archeologische ontdekkingen. Benevens het ideologisch naar de hand zetten van archeologische vondsten getuigt een dergelijke berichtgeving nog steeds van het krampachtige verlangen aan te tonen ‘dat de Bijbel toch gelijk heeft’, vaak tegen beter weten in.

Hans Ausloos
 hoogleraar Bijbelwetenschappen aan de
 UCLouvain en redactielid van Ezra

Noot van de redactie

1. ‘Bijbel en historiciteit’ was een belangrijk thema tijdens de afgelopen Didachè-studiedagen op 20 en 21 augustus 2019. Het verslagboek wordt voorbereid.
2. De volgende Didachè-studiedagen Bijbel, op 18 en 19 augustus 2020, zullen handelen over ‘Koning David in de Bijbel en daarna’.